

VIII. MAATREGELEN MET HET OOG OP DE TEWERKSTELLING IN EEN BESCHERMD MILIEU

A. De bedrijven voor aangepast werk (ETA's) en de maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen

1. Doelgroep en doel van die bedrijven

Die structuren richten zich tot de (gehandicapte) personen die tijdelijk of definitief niet in staat zijn een beroepsactiviteit in gewone werkomstandigheden uit te oefenen en moeten ervoor zorgen dat hun bekwaamheid gevaloriseerd wordt en dat hun een permanente opleiding wordt geboden waardoor ze naar de gewone tewerkstelling kunnen overstappen of in het aangepaste bedrijf promotie kunnen maken.

Zij moeten rekening houden met de professionele mogelijkheden van alle erin tewerkgestelde werknemers, met name door taakverdeling en aanpassing van het werktempo.

In Vlaanderen beogen de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen een doorstroming van de hieronder vermelde werknemers naar het reguliere arbeidscircuit. Het betreft de volgende personen:

- personen met een arbeidshandicap;
- personen met een psychosociale arbeidsbeperking, d.w.z. de personen met een langdurig en belangrijk probleem van deelname aan het arbeidsleven dat te wijten is aan het samenspel tussen psychosociale factoren, beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten, en persoonlijke en externe factoren;
- kwetsbare personen, d.w.z. de werkzoekenden die gedurende minstens 24 maanden geen betaalde beroepsarbeid hebben verricht om persoonlijke redenen die een deelname aan het arbeidsleven verhinderen.

In 2015 zijn er in het Waalse Gewest 56 erkende en gesubsidieerde ETA's (waarvan 3 in de Duitstalige Gemeenschap). In 2015 zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 12 erkende ETA's. Daarin zijn ongeveer 1.450 personen met een handicap aan het werk in de productie en 370 personen als begeleidend personeel. In dat Gewest werd een globaal maximumquotum vastgesteld op 1.450 werknemers met een handicap. In 2015 zijn in de Vlaamse Gemeenschap 67 beschutte werkplaatsen erkend, die 20.140 werknemers tewerkstellen, waaronder 17.417 personen met een handicap.

⁷ In het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Franse Gemeenschapscommissie) heten de beschutte werkplaatsen voortaan "entreprises de travail adapté" (ETA). In het Vlaamse Gewest/de Vlaamse Gemeenschap worden de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegbedrijven sedert 1 april 2015 geregeld door één decreet van 12 juli 2013 betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling, waarin sprake is van maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen.

In het Waalse Gewest wordt de tewerkstelling in externe ondernemingen (gewone of een andere ETA) in het kader van aannemingscontracten die aan precieze criteria beantwoorden, steeds couranter.

Ook in het Waalse Gewest kan binnen de ETA's een opvang- en opleidingsafdeling opgericht worden voor gehandicapte personen die een aanpassingsperiode nodig hebben om hun beroepsbekwaamheden te verbeteren, hoewel ze de vereiste lichamelijke, geestelijke en beroepsbekwaamheden hebben. Die gehandicapten worden in dienst genomen op grond van een omscholingsovereenkomst voor minstens zes maanden en hoogstens een jaar. Ze kan worden verlengd tot maximum twee jaar. De ETA werkt een vormingsprogramma uit. Voor het geheel van de ETA's is het maximaantal gehandicapte personen in het kader van een omscholingsovereenkomst vastgesteld op 120.

Bovendien kunnen de ETA's in het Waalse Gewest voorzien in een behoudstelsel voor de gehandicapte werknemers die aan bepaalde voorwaarden voldoen en productieactiviteiten uitvoeren, wanneer de lichamelijke, zintuiglijke en geestelijke bekwaamheden van die werknemers niet meer voldoen aan de eisen van hun werk. Voor iedere betrokken werknemer met een handicap wordt aan de ETA een driemaandelijks forfaitair bedrag van 1.000 euro toegekend. Voor alle ETA's samen kunnen maximaal 160 werknemers die maatregel genieten.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan in sommige gevallen een omscholingsovereenkomst gesloten worden. Bovendien mogen de ETA's uitzonderlijk werk van bepaalde duur uitvoeren in andere inrichtingen op voorwaarde dat de dienst PHARE zijn goedkeuring geeft en aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

In Vlaanderen kunnen de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen samenwerken met private of publieke ondernemingen of organisaties in het kader van enclavewerking, om aan de doelgroepwerknemers werk te verschaffen in het reguliere arbeidscircuit. Die enclavewerking gaat gepaard met een begeleiding.

In Vlaanderen kan de VDAB ook een doorstroomtraject opstarten wanneer wordt vastgesteld dat een doelgroepwerknemer geen behoefte meer heeft aan de werkondersteunende maatregelen in het kader van de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen. Dat traject beoogt een doorstroming naar het reguliere arbeidscircuit en bestaat in een tijdelijke begeleiding bij het zoeken naar werk en bij het organiseren en begeleiden van een of meer stages bij een toekomstige werkgever met het oog op een duurzame aanwerving bij die werkgever. Tijdens de duur van de stage kunnen de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen een vergoeding krijgen ter delging van de kosten als gevolg van de afwezigheid van de werknemer en een premie voor de vervangende doelgroepwerknemer. Die laatste kan een loonpremie krijgen. De onderneming die de stagiair tewerkstelt betaalt een stagepremie ten belope van de loonkosten die verschuldigd blijven door het maatwerkbedrijf of de maatwerkafdeling.

2. De voornaamste activiteiten van de ETA's, de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen

Heel wat van die bedrijven zijn onderaannemers. In het Waalse Gewest zijn de belangrijkste activiteiten de tuinbouw, het houtwerk, de mailing, de verpakking, de bouw, het handwerk. In Vlaanderen gaat het om de elektronica, het inpakwerk en de expeditie, de houtbewerking, de metaalindustrie, de mailing, het drukwerk.

3. Juridisch statuut en erkenning

Die bedrijven zijn naargelang van het geval opgericht in de vorm van vzw's of van vennootschappen met sociaal oogmerk, en worden onder verschillende voorwaarden, formaliteiten en procedures erkend.

4. Statuut van de door die bedrijven tewerkgestelde gehandicapte werknemers⁸

a. In het arbeidsrecht

- In principe wordt de gehandicapte werknemer door een van die bedrijven tewerkgesteld op grond van een gewone arbeidsovereenkomst (of in het kader van een stage of een omscholingsovereenkomst).
- De wetgeving betreffende de tijdelijke arbeid en de uitzendarbeid bepaalt dat een werkgever sommige van zijn werknemers voor een beperkte duur ter beschikking kan stellen van een gebruiker als hij vooraf de toestemming van de door de Koning aangewezen ambtenaar heeft gekregen.

Het beperkte karakter van de duur is niet vereist wanneer de terbeschikkingstelling betrekking heeft op gehandicapte werknemers die in een beschutte werkplaats zijn tewerkgesteld.

- Het paritair comité voor de beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen (nr. 327), dat door een koninklijk besluit van 15 januari 1991 werd opgericht en sedert 14 februari 1992 is geïnstalleerd, heeft vooral als opdracht collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten betreffende de arbeids- en bezoldigingsvoorwaarden voor de in beschutte of sociale werkplaatsen tewerkgestelde gehandicapte werknemers⁹.

⁸ De arbeids- en socialezekerheidsrechtelijke gevolgen van de hervorming in Vlaanderen die op 1 april 2015 in werking is getreden, moeten nog worden bepaald, met name wat het bevoegdheidsgebied van het paritair comité nr. 327 betreft.

⁹ Er bestaan drie paritaire subcomités die respectievelijk bevoegd zijn voor de beschutte werkplaatsen gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de beschutte werkplaatsen gesubsidieerd door de Franse Gemeenschapscommissie en de beschutte werkplaatsen van het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap.

- Meer bepaald wat het loon betreft:
 - * Stelt de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 43 het beginsel vast van een waarborgd gemiddeld minimummaandinkomen voor alle werknemers.
 - * Heeft de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 99 van 20 februari 2009 betreffende het bezoldigingspeil van de werknemers met een handicap tot doel werknemers met een handicap lonen te waarborgen die gelijkwaardig zijn met de lonen die zijn vastgesteld door op centraal, sector- of ondernemingsniveau gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten en/of door het gebruik, die van toepassing zijn op de personeelscategorie waartoe de gehandicapte werknemer behoort.
 - * Is er een minimumloon van toepassing voor de gehandicapte werknemers die in ETA's/beschutte werkplaatsen zijn tewerkgesteld. Dat minimum wordt vastgesteld volgens hun functie en hun leeftijd. Het uurloon mag niet lager zijn dan een minimum dat varieert volgens de categorie van de uitgeoefende functie.
 - * Moet de werkgever het volledige nettoloon aan de werknemer met een handicap betalen, maar heeft hij recht op loonsubsidies, waaronder de SINE-maatregel.

b. In de sociale zekerheid

- De in een ETA/beschutte werkplaats tewerkgestelde werknemer met een handicap heeft op het vlak van de sociale zekerheid in beginsel dezelfde rechten en plichten als iedere valide werknemer.
- Het werk in een ETA/beschutte werkplaats is uitgesloten van de definitie van de "algemene arbeidsmarkt", behalve indien de betrokkene nooit heeft gewerkt op de algemene arbeidsmarkt.
- De in een ETA/beschutte werkplaats tewerkgestelde werknemers met een handicap moeten niet beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt en de werkgever die hen ontslaat, is er niet toe gehouden hun een outplacement aan te bieden, behalve indien ze daarom verzoeken.
- Met betrekking tot sommige verminderingen van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid zijn een aantal bijzonderheden te vermelden:
 - * De ETA's/beschutte werkplaatsen en de sociale werkplaatsen kunnen bij de indienstneming van langdurig werklozen de SINE-maatregel genieten.
 - * In het kader van de forfaitaire structurele verminderingen genieten de werkgevers die gehandicapte werknemers in een ETA/beschutte werkplaats tewerkstellen, de hoogste forfaitaire vermindering.

- * Er wordt een forfaitaire vermindering (zogenaamde sociale maribel) van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid toegekend aan de werkgevers van de non-profitsector voor elke werknemer die in de loop van een trimester minstens halftijds werkt. Voor de werknemers van de ETA's/beschutte werkplaatsen bedraagt die drempel van vereiste minimumprestaties 33 %. Het doel van de sociale maribel is het bevorderen van de tewerkstelling in de non-profitsector door het scheppen van extra arbeidsplaatsen.

De sociale maribel is prioritair ten opzichte van de andere socialezekerheidsverminderingen. Enkel indien er een saldo aan bijdragen overblijft, na aftrek van de sociale maribel, kan de werkgever dus de structurele vermindering genieten.

5. Financiële tegemoetkomingen die aan die bedrijven worden toegekend

a. Waals Gewest

Het AWIPH verleent:

- tegemoetkomingen in het loon van de gehandicapte werknemers die productieactiviteiten verrichten, waarvoor het AWIPH besluit dat ze in een beschermd milieu tewerkgesteld moeten worden; het bedrag van de tegemoetkoming is afhankelijk van het rendementsverlies;
- tegemoetkomingen voor moeilijk te plaatsen gehandicapte werklozen (krachtens artikel 78 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, dat werd opgeheven maar nog geldt voor de werknemers die voor 3 november 2004 in dienst werden genomen);
- tegemoetkomingen in het loon van het begeleidend personeel, d.i. 40 % van het begrensde loon;
- onderhoudstoelagen per arbeidsuur dat door de gehandicapte werknemers wordt gepresteerd;
- tegemoetkomingen voor de instructeur of de arbeidstherapeut die personen met een handicap begeleiden in opvang- en opleidingsdiensten (voor de gehandicapte werknemers die een aanpassingsperiode nodig hebben om een voldoende rendement te bereiken);
- tegemoetkomingen (1.000 euro per kwartaal per betrokken werknemer) voor de werking van behoudstelsels (voor gehandicapten die productieactiviteiten uitvoeren, wanneer ze niet meer kunnen voldoen aan de eisen van hun werk);

- subsidies in infrastructuur en uitrusting; die subsidies zijn bestemd voor investeringen voor de aankoop van een grond, de aankoop van het gebouw, met inbegrip van het aangrenzend terrein, de bouw van het gebouw, de inrichting van het gebouw en de aankoop van uitrusting (machines, meubilair, materieel en rollend materieel met uitzondering van de ambts- en dienstvoertuigen).

Jaarlijks wordt 2.250.000 euro bestemd voor het geheel van de ETA's. Een wiskundige formule bepaalt het jaarlijkse forfaitaire bedrag van de subsidie waarop elke ETA aanspraak kan maken; het resultaat van die formule geldt voor een periode van vijf jaar. Die subsidies worden niet toegekend in 2015.

Bovendien wordt het beschikbare saldo van de begroting van het Agentschap bestemd voor de toelagen voor de investering, toegekend aan projecten die zijn opgenomen in een jaarlijkse programmering.

- middelen aan het fonds voor bestaanszekerheid voor de beschutte werkplaatsen, met name voor de bevordering van de tewerkstelling in de ETA's.

b. Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Franse Gemeenschapscommissie)

De dienst PHARE kent aan de ETA's tegemoetkomingen toe voor:

- loon en socialezekerheidsbijdragen voor werknemers; het bedrag dat in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de tegemoetkoming is vastgesteld op 50 % van het loon en de socialezekerheidsbijdragen; die tegemoetkomingen houden rekening met de beroepsbekwaamheidscategorie waartoe de werknemers behoren;
- loon van werknemers die zijn tewerkgesteld op grond van een omscholingsovereenkomst, bestaande uit een uurvergoeding en een aanvullende tegemoetkoming; de socialezekerheidsbijdragen die betrekking hebben op de aanvullende tegemoetkoming worden terugbetaald aan de ETA's;
- loon en socialezekerheidsbijdragen voor het begeleidend personeel;
- infrastructuur, d.i. aankoop van terreinen, bouw, aankoop, verbouwing van gebouwen, aankoop van voorzieningen; bij het uitvoeren van deze uitgaven moet er rekening worden gehouden met hun ecologische impact; het toegekende subsidiebedrag is gelijk aan 60 % van de kostprijs, zonder de belasting over de toegevoegde waarde, van de investering die door de dienst PHARE als noodzakelijk erkend wordt;
- aanpassing van de werkplek en van de werkomgeving.

c. Vlaamse Gemeenschap

In de Vlaamse Gemeenschap zijn er werkondersteunende maatregelen genomen. Die maatregelen gelden voor onbepaalde tijd. Voor de zeer kwetsbare werknemers zijn ze echter beperkt tot 2 jaar.

Die ondersteuning bestaat uit:

- een loonpremie. Die premie is een tegemoetkoming in de loonkosten van de doelgroepwerknemer, rekening houdend met de reële loonkosten. Die premie wordt vastgesteld aan de hand van het arbeidsvermogen van de werknemer en bedraagt minimaal 40 % en maximaal 75 % van de loonkosten. Voor de zeer kwetsbare werknemers bedraagt de loonpremie maximaal 50 % van de loonkosten. Die maatregel is cumuleerbaar met andere steunmaatregelen, maar onder andere niet met de VOP;
- een vergoeding voor begeleiding op de werkvloer. Die vergoeding heeft tot doel de professionele ontwikkeling van de doelgroepwerknemers te ondersteunen door begeleiding op de werkvloer, met name door de opmaak van een persoonlijk ontwikkelingsplan en een competentieprofiel, de coaching door een gekwalificeerde begeleider en de versterking van de arbeidscompetenties. Het persoonlijk ontwikkelingsplan omvat een actieplan op maat. De vergoeding bestaat uit een forfaitair deel (497 euro per kwartaal per werknemer) en een variabel deel naargelang van de begeleidingsgraad die nodig is;
- organisatieondersteunende maatregelen voor de aanpassing van het productieproces naargelang van de behoeften van de werknemers, voor het organiseren van sociale dienstverlening voor de werknemers en voor een aanpassing aan de nieuwe wetgeving. Het betreft een forfaitaire tegemoetkoming naar rata van het aantal voltijdse equivalenten van de doelgroepwerknemers;
- een infrastructuurondersteuning ten gunste van de doelgroepwerknemers, voor toegankelijkheid van gebouwen en aanpassing van werkplekken.

Verder kan aan de maatwerkbedrijven managementondersteuning worden gegeven als uit de opvolging van het kwaliteitsbeleid, die regelmatig moet plaatshebben, blijkt dat de tewerkstelling van de doelgroepwerknemers in het gedrang komt wegens bepaalde economische of financiële resultaten. Die ondersteuning omvat bijstand en schriftelijke raadgevingen.

Aanvullende informatie kan worden verkregen bij de Dienst Sociale Economie en Duurzaam Ondernemen van het Departement Werk en Sociale Economie.

d. Duitstalige Gemeenschap

De Duitstalige Gemeenschap verleent:

- tegemoetkomingen voor aankoop, aanpassing, verbouwing en voorzieningen;
- tegemoetkomingen in het loon en de sociale lasten van de werknemers met een handicap: het betreft een forfaitaire subsidie per werknemer en per rendementscategorie;
- tegemoetkomingen in het loon en de sociale lasten voor het begeleidend personeel.

B. De "entreprises d'insertion" (invoegbedrijven) (Waals Gewest en Brussels Hoofdstedelijk Gewest), de invoegbedrijven (Vlaamse Gemeenschap), de sociale werkplaatsen (Vlaamse Gemeenschap)¹⁰ en het experiment arbeidszorg (Vlaamse Gemeenschap)

1. Waals Gewest

Het invoegbedrijf wordt gedefinieerd als rechtspersoon met als maatschappelijk doel de duurzame en kwaliteitsvolle inschakeling van kwetsbare of uiterst kwetsbare werknemers door middel van een activiteit in verband met de productie van goederen en diensten.

Onder kwetsbare werknemer wordt hier verstaan, de persoon die vóór zijn eerste aanwerving in een erkend invoegbedrijf geen diploma van het hoger secundair onderwijs of een daarmee gelijkgesteld diploma heeft en die als niet-werkende werkzoekende ingeschreven is bij de Forem of de Dienst voor Arbeidsbemiddeling van de Duitstalige Gemeenschap. Hij moet voldoen aan een van de voorwaarden bepaald in het decreet van 19 december 2012 houdende erkenning en subsidiëring van de inschakelingsbedrijven, d.w.z. onder andere in het bezit zijn van een beslissing tot toekenning van een steun voor vorming of tewerkstelling van het AWIPH of van de Dienst van de Duitstalige Gemeenschap voor de Personen met een Handicap.

De uiterst kwetsbare werknemer is de hierboven bedoelde persoon die bovendien in aanmerking komt voor werkloosheidsuitkeringen, inschakelingsuitkeringen, leefloon, of een sociale hulp of die sinds minstens vierentwintig maanden geen enkel loon geniet.

De invoegbedrijven moeten erkend worden. Per kwetsbare werknemer kan een toelage worden toegekend en die toelage is hoger voor de aanwerving van een uiterst kwetsbare werknemer.

Er wordt ook een toelage toegekend voor sociale begeleiding, met name een onderhoud om de duurzame en kwaliteitsvolle inschakeling te bevorderen alsook hulp om moeilijkheden of beperkingen bij de inschakeling in het arbeidsproces te boven te komen, hulp om een persoonlijke of professionele balans op te maken en professionele doelstellingen te definiëren, hulp bij het opmaken van een beroepsopleidingsplan.

Het invoegbedrijf kan eventueel ook een structurele vermindering van de socialezekerheidsbijdragen en de SINE-maatregel genieten.

¹⁰ De federale overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap hebben op 4 juli 2000 een samenwerkingsakkoord betreffende de sociale economie gesloten. Op federaal niveau bestaat de sociale inschakelingseconomie uit initiatieven met als sociaal doel de maatschappelijke integratie en de inschakeling in het arbeidsproces van bijzonder moeilijk te plaatsen werkzoekenden door middel van een activiteit in verband met goederenproductie en dienstverlening; het moet gaan om ondernemingen of verenigingen die rechtspersoonlijkheid hebben en die werden erkend door de gewest- of gemeenschapsinstantie of, bij ontstentenis ervan, door de federale overheid. In Vlaanderen regelt een decreet van 12 juli 2013 sedert 1 april 2015 het maatwerk bij collectieve inschakeling (beschutte werkplaatsen, invoegbedrijven en sociale werkplaatsen).

2. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De inschakelingsondernemingen beogen de tewerkstelling van laag- of middelmatig geschoolde niet-werkende werkzoekenden (d.i. elke persoon zonder werk, beschikbaar om te werken en op zoek naar een baan) die uit de traditionele arbeidscircuits zijn uitgesloten of bijzonder moeilijk bemiddelbaar zijn.

De inschakelingsondernemingen moeten erkend worden. Om erkend te worden, moeten zij met name opgericht zijn in de vorm van een handelsvennootschap die activiteiten ontwikkelt die een sociale meerwaarde opleveren, namelijk de productie van goederen of de ontwikkeling van diensten die het milieu geen schade berokkenen, bijdragen tot een duurzame ontwikkeling en een maatschappelijk nut hebben, zich ertoe verbinden ten minste drie werknemers tewerk te stellen binnen een periode van zes maanden na de erkenning en een gematigde loonspanning in acht nemen. Zij moeten ervoor zorgen dat het aandeel van de werknemers van de doelgroep ten minste 30 % van het uitvoerend personeel bedraagt; voor die berekening worden alleen de volgende personen in aanmerking genomen:

- de bij Actiris ingeschreven werkzoekenden die sinds minstens 12 maanden werkloos zijn en hoogstens een diploma van het lager secundair onderwijs hebben behaald;
- de bij Actiris ingeschreven werkzoekenden die sinds minstens 60 maanden werkloos zijn;
- de begunstigden van het recht op maatschappelijke integratie;
- de rechthebbenden op financiële sociale bijstand;
- de werknemers tewerkgesteld met een arbeidsovereenkomst die gekoppeld is aan de activering van een werkloosheidsuitkering of van het leefloon (ACTIVA, SINE).

Die ondernemingen genieten:

- een jaarlijkse werkingstoelage voor het uitvoeren van de taken inzake sociale begeleiding van de doelgroep; vanaf de vijfde werknemer wordt per schijf van vier extra werknemers (voltijdse equivalenten) een extra toelage toegekend;
- een loontoelage bestemd voor de ondersteuning; vanaf de vijfde werknemer wordt per schijf van vier extra werknemers (voltijdse equivalenten) een extra toelage toegekend;

die subsidies worden voor een periode van vier jaar toegekend;

- een jaarlijkse degressieve subsidie gedurende vier jaar voor de indienstneming van uitvoerend personeel van de doelgroep; de tewerkstelling moet op zijn minst halftijds zijn; de subsidie wordt naar evenredigheid van de arbeidstijd berekend;

- de mogelijkheid om bij de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Brussel tegen bijzondere voorwaarden een lening te verkrijgen.

Zij kunnen eventueel ook een structurele vermindering van de socialezekerheidsbijdragen en de SINE-maatregel genieten.

Over de verminderingen van de socialezekerheidsbijdragen kan bij de RVA aanvullende informatie worden verkregen.

3. Vlaams Gewest

a. De invoegbedrijven

De invoegbedrijven zijn commerciële bedrijven die bereid zijn personen uit kansengroepen die niet direct klaar zijn voor de gewone arbeidsmarkt een duurzame tewerkstelling te garanderen met aandacht voor opleiding en begeleiding in een arbeidsomgeving waarin maatschappelijk verantwoord ondernemen centraal staat.

Vanaf 1 april 2015 vallen die bedrijven onder de wetgeving betreffende de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen (zie punt VIII. A.).

b. De sociale werkplaatsen

Die structuren hebben tot doel werkgelegenheid te verschaffen aan zeer moeilijk bemiddelbare werkzoekenden (doelgroep) in een beschermde arbeidsomgeving door het opzetten van een bedrijfsactiviteit.

Vanaf 1 april 2015 vallen die structuren onder de wetgeving betreffende de maatwerkbedrijven en de maatwerkafdelingen (zie punt VIII. A.).

c. Arbeidszorg

Het betreft een begeleide, onbezoldigde tewerkstelling op maat voor personen die vanwege verschillende factoren niet meer of nog niet in het gewone of beschermde arbeidscircuit kunnen werken.

Arbeidszorg bestaat in een individueel begeleidingsproces dat tot doel heeft de sociale integratie van de persoon te verbeteren via het organiseren van arbeidszorgactiviteiten.

Onder arbeidszorgactiviteit wordt verstaan, de arbeidsmatige prestatie die door de persoon in een onderneming van de profit- of non-profitsector vrijwillig en op zijn verzoek wordt geleverd, die optimaal is aangepast aan zijn voorkeur en zijn arbeidsmogelijkheden, en die reële kansen biedt tot sociale interactie en participatie in de samenleving.

Aanvullende informatie kan worden verkregen bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

C. Plaatselijke sociale economie

1. **Waals Gewest** – "Initiatives de développement de l'emploi dans le secteur des services de proximité à finalité sociale (IDESS)"

De "Initiatives de développement de l'emploi dans le secteur des services de proximité à finalité sociale (IDESS)" zijn opgericht in de vorm van een vzw, een vennootschap met een sociaal oogmerk of hangen af van een OCMW.

Die diensten moeten inspelen op erkende of opkomende behoeften van particulieren of collectiviteiten, waaraan niet wordt tegemoetgekomen via de markt, de overheid of de gesubsidieerde instellingen.

De werknemers die in aanmerking komen zijn:

- degenen die voldoen aan de voorwaarden van de SINE-maatregel (herinschakeling in de sociale-inschakelingseconomie van zeer moeilijk te plaatsen werklozen), d.i. gedurende een bepaalde tijd uitkeringsgerechtigd volledig werkloze zijn, een leefloon of financiële sociale bijstand genieten, en geen diploma van het hoger secundair onderwijs hebben;
- degenen die door een OCMW tewerkgesteld worden om socialezekerheidsrechten te verwerven;
- degenen die ter beschikking worden gesteld van de partners van de OCMW's die er een overeenkomst mee hebben gesloten.

Om erkend te worden, moeten de IDESS onder andere een project inzake sociale integratie en inschakeling in het arbeidsproces voorleggen aan de werknemers en een overeenkomst met de Forem sluiten waarbij in voorkomend geval gezorgd zal worden voor de follow-up van de opleidingen of waarbij de overgang naar de arbeidsmarkt bevorderd zal worden.

De IDESS kunnen een subsidie krijgen ter gedeeltelijke dekking van de werkingskosten en een subsidie ter gedeeltelijke dekking van de bezoldigingen van de SINE-werknemers en van degenen die ter beschikking worden gesteld van de partners van de OCMW's. Het totaalbedrag van die subsidies mag niet hoger zijn dan 100.000 euro per jaar en per activiteitsdomein van de IDESS. Die subsidies kunnen slechts toegekend worden aan in dienst genomen werknemers die bijkomende werknemers zijn.

De IDESS hebben recht op aides à la promotion de l'emploi en op de SINE-maatregel.

2. Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW)

Plaatselijke initiatieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid (PIOW) zijn rechtspersonen opgericht in de vorm van een vzw en waarvan het maatschappelijk doel bestaat in de socioprofessionele inschakeling van moeilijk te plaatsen werkzoekenden door het verlenen van diensten of de productie van goederen voor de inwoners, de collectiviteiten, de ondernemingen.

Die initiatieven moeten erkend zijn. Daartoe moeten ze gemiddeld jaarlijks 60 % van het totale bestand van het uitvoerend personeel als werknemers van het doelpubliek tewerkstellen met een minimum van een voltijds equivalent, en moeten ze de werknemers van het doelpubliek in dienst nemen met een arbeidsovereenkomst. Die doelgroep is dezelfde als die van de inschakelingsondernemingen.

Die initiatieven genieten:

- een jaarlijkse werkingstoelage voor het uitvoeren van de taken inzake begeleiding van het doelpubliek; vanaf de vijfde werknemer wordt per schijf van vier extra werknemers een extra toelage toegekend;
- een loontoelage bestemd voor de ondersteuning van de doelgroep, en dit voor een periode van vier jaar vanaf de datum van de indienstneming van de werknemers van die doelgroep; vanaf de vijfde werknemer wordt per schijf van vier extra werknemers een extra toelage toegekend;
- de mogelijkheid om bij de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Brussel tegen bijzondere voorwaarden een lening te verkrijgen.

Ze hebben ook recht op de SINE-maatregel.

3. Vlaams Gewest – Lokalediensteneconomieonderneming (LDE)

De lokalediensteneconomieonderneming biedt als werkgever binnen eenzelfde tewerkstellingsplaats aan minimaal vijf doelgroepwerknemers een inschakelingstraject aan met het oog op hun doorstroom naar het normale economische circuit.

De doelgroepwerknemers zijn werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, die behoefte hebben aan een langdurige periode (maximaal vijf jaar) van begeleiding en competentieversterking. Met iedere doelgroepwerknemer wordt een persoonlijk ontwikkelingsplan opgemaakt.

Vzw's, publiekrechtelijke rechtspersonen en vennootschappen met sociaal oogmerk kunnen worden erkend als lokalediensteneconomieonderneming.

De lokalediensteneconomieondernemingen hebben per doelgroepwerknemer (voltijds equivalent) recht op een vergoeding die niet kan worden gecumuleerd met enige andere steun met betrekking tot dezelfde kosten.